

STANNA, TITTA, VINKA

Varje år dör över 1,2 miljoner människor i trafikolyckor, och kommersiella fordon är inblandade i 10 procent av dessa. Detta motsvarar fler än 3 400 dödsfall per dag. Om inga åtgärder vidtas kommer denna siffra, enligt Världshälsoorganisationen (WHO), att öka med 45 procent fram till år 2030.

Säkerhet - vårt kärnvärde

Volvo har fokuserat på säkerhet ända sedan företaget grundades 1927. Vår säkerhetsvision är tydlig: noll olyckor. För att nå detta mål utvecklar vi hela tiden produkter och system som syftar till att förhindra att olyckor inträffar och vi försöker också minska konsekvenserna i de fall där olyckor ändå inträffar. Men vi vill göra ännu mer.

Stanna, Titta, Vinka

Med initiativet "Stanna, Titta, Vinka" vill vi uppnå verklig skillnad i trafiksäkerheten. Det är vuxnas ansvar att skapa trafiksäkra trafikmiljöer för barn, men med det här materialet vill vi också få barn att förstå hur de kan påverka sin egen säkerhet genom att lära sig mer om olika trafiksituationer. Vi vill sprida de tre magiska orden "Stanna, Titta, Vinka" till så många barn som möjligt. Detta budskap kan rädda liv. Därför jobbar Volvo Lastvagnar och Trafikkalendern ihop med att få spridning av materialet – både till lastbilschaufförer och barn.

Så här ska materialet användas

Den här vägledningen är tänkt att hjälpa dig, att genomföra utbildningsaktiviteten "Stanna, Titta, Vinka". Till din hjälp har du också ett paket med ytterligare delar som beskrivs i det här dokumentet. Förutom filmen eller den interaktiva berättelsen, som är själva kärnan i paketet, kan du om du vill lägga till ytterligare delar, exempelvis en praktisk demonstration på vägmattan och/eller utomhus med en verklig lastbil, buss eller stor bil. Med andra ord är du fri att välja de delar som passar målgruppen och den tid du har till ditt förfogande.

Målgrupp

Huvudmålgruppen för den här aktiviteten är skolbarn i åldrarna 6 till 12 år. Om barnen är äldre kan du fortfarande använda alla komponenter i paketet men du kan behöva anpassa nivån och språket efter målgruppen.

I SAMARBETE MED

”STANNA, TITTA, VINKA”-PAKETET

Filmen

Filmen är 7 minuter lång. Här berättar lastbilschauffören Tim om hur det är att köra lastbil och vad som är viktigt när det gäller trafiksäkerhet. Han förklarar på ett enkelt och tydligt sätt för barnen hur man skall uppträda i trafiken och vad som är viktigt för att han skall se och kunna stan- na i tid.

Den interaktiva berättelsen

Som alternativ kan du själv berätta historien med hjälp av Powerpoint-bilder. Huvudsyftet med den interaktiva berättelsen är att på ett roligt och en- gagerande sätt skapa en miljö som lägger grunden för ytterligare diskussioner om lastbilar/bussar/ bilar och trafiksäkerhet. Berättelsen innehåller en del grundläggande fakta om lastbilar (vad de gör och hur stora de är). Vidare förklaras det att föra- ren inte alltid ser allt på grund av begränsad sikt. Berättelsen går också igenom de bästa tillväga- gångssätten i olika trafiksituationer.

För att ge liv åt historien används en blandning av fotografier, illustrationer och animeringar. Histo- rien är interaktiv, vilket skapar engagemang hos barnen. Under berättelsens gång ställer du som berättare frågor till barnen, vilka får berättelsen att gå framåt. Frågorna gör att barnen måste tän- ka själva i stället för att passivt ”matas” med in- formation. Frågorna och tidpunkten för frågorna finns tydligt angivna i manuset. När du är färdig med en bild klickar du på nästa för att gå vidare i historien. För varje bild fortsätter animeringen tills du är redo att gå vidare.

Vägmattan

Syftet med vägmattan är att lyfta fram/utveckla de viktigaste budskapen i den interaktiva berät- telsen. Använd mattan tillsammans med en lek- sakslastbil och t ex Playmobilfigurer för att visa exempel på farliga trafiksituationer och hur man hanterar dem. Nedan hittar du en rekommenda- tion för hur man genomför den här övningen (se ”Trafiksituationer som kan visas på vägmattan”).

Före aktiviteten måste du skriva ut/ta fram väg- mattan. Bildmaterialet finns i PDF filen ”vägmatta. pdf”. Vägmattan kan tryckas på tjock vinyl (ungefär 900 g/m²) eller så kan du – om du vill ha en budgetvariant av mattan – skriva ut den på fyra A3-papper och sedan tejpa ihop dem till en matta i fullstorlek.

Vi rekommenderar att du använder en lastbil och minst två personer på cykel, två fotgängare och en bil.

Övriga uppgifter

Komplettera gärna undervisningen med övriga kunskapstester och övningar som står till förfo- gande.

I SAMARBETE MED

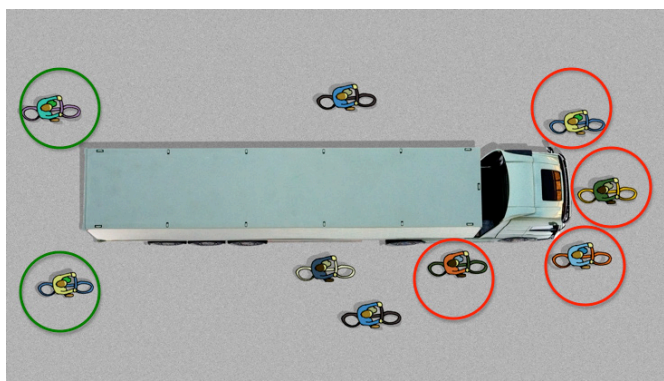
TRAFIKSITUATIONER SOM KAN VISAS PÅ VÄGMATTAN

Dessa situationer kan illustreras under eller efter den interaktiva berättelsen.

Förarens sikt

Det är viktigt för barnen att veta att även om de ser lastbilen så är det inte säkert att lastbilsföraren faktiskt ser dem. Ställ ut figurerna på olika platser på vägmattan, i enlighet med bilden nedan.

Ställ frågor till barnen om de olika positionerna

och förarens sikt. Poängtera att föraren måste luta sig och använda speglarna för att kunna se alla människor på mattan. De människor som är svårast att upptäcka är de tre personerna framför lastbilen. Personen som befinner sig närmast hytten på lastbilens högra sida är också svår att upptäcka för föraren. De två personerna längst bak har den säkraste positionen.

Högersvängar

Berätta om en av de vanligaste olyckorna som kan inträffa med lastbilar och cyklister, nämligen då en lastbil svänger höger som på bilden nedan, utan att upptäcka cyklisten.

Visa lastbilens stora svängradie vid högersvängar. Lastbilen kan inte göra en högersväng direkt in till kanten i den högra körbanan utan måste först köra rakt fram i korsningen innan den börjar svänga. Detta kan skapa förvirring, eftersom det kan se ut som att lastbilen ska fortsätta rakt fram. När den sedan plötsligt svänger kan en farlig situation uppstå för cyklisten bredvid lastbilen. Det är viktigt att titta på lastbilens blinkrar för att få information om vart lastbilen är på väg. Om de blinkar kommer lastbilen att svänga.

Föraren kan dock ha glömt att sätta på blinkarna. Säg därför åt barnen att alltid stanna i korsningar och vänta tills lastbilen har kört förbi innan de går över. I många situationer måste lastbilen enligt lag stanna, men det är alltid bra att vara extra försiktig så snart man ser en lastbil blinka eller svänga. Barnen ska stanna bakom släpet för att vara säkra på att inte komma i vägen för lastbilen.

I SAMARBETE MED

De magiska orden ”STANNA, TITTA, VINKA”

Påminn barnen att om de måste gå över en väg ska de alltid göra det på ett övergångsställe. De ska STANNA helt. Sedan ska de TITTA sig noggrant omkring. Först åt vänster, sedan höger och sedan vänster igen. Säg åt dem att aldrig gå ut på vägen om ett fordon närmar sig. Om ett fordon stannar ska barnet alltid söka ögonkontakt med föraren och VINKA åt honom eller henne. Därefter ska barnet vänta tills föraren vinkar tillbaka innan han eller hon går över vägen. Detta för att säkerställa att föraren verkligen har sett barnet.

Förklara för barnen att på vägar med fler filer i samma köriktning kan mindre fordon dölja sig bakom större fordon. Det kan också finnas fordon som kommer från höger i den andra körbanan. Detta måste barnen vara medvetna om när de korsar vägen. De måste också hålla utkik efter andra fordon än det de just vinkat åt.

Utomhusövning

Om möjligt ta kontakt med lastbilsåkeri eller annan kontakt för att få tillgång till en lastbil till utomhusövningen. Alternativt ha en stor bil parkerad på skolgården. Då kan du visa upp praktiska exempel på begränsad sikt och hur viktigt det är att ha ögonkontakt med föraren för att försäkra sig om att han verkligen ser dig.

Det bästa är om barnen får möjlighet att sätta sig på förarstolen och uppleva sikten med egna ögon. Nedan finns en rekommendation för hur den här övningen kan genomföras (se ”Utomhusövning på skolgården”).

UTOMHUSÖVNING PÅ SKOLGÅRDEN

Den här övningen kräver två instruktörer – en som vägleder barnen inne i lastbilen, bussen eller den stora bilen och en som hjälper dem utanför fordonet.

Du behöver följande:

- En lastbil, buss eller stor bil
- Fem koner
- Om du har en lastbil eller buss behöver du en pall/liten trappstege för att underlätta i- och urklättring i fordonet.

Kontrollera att allt är på plats:

- Fordonet ska stå på en öppen yta så att det är säkert att promenera runt det.
- Konerna måste placeras exakt på gränsen för varje siktområde (se bilden nedan). Deras positioner måste kontrolleras från förarstolen i hytten. Om föraren kan se dig stående vid en av konerna är de korrekt placerade. Konen bakom förardörren står där för att barnen ska kunna ställa sig i kö längs med fordonet innan det är deras tur att klättra upp i förarstolen.
- Pallen/den lilla trappstegen placeras på förarsidan så att barnen kan kliva in i och ut ur fordonet på ett säkert sätt.

I SAMARBETE MED

När du är klar med förberedelserna

Dela in klassen i grupper om sex och be två av grupperna, det vill säga tolv barn, att följa med ut. (Resterande grupper väntar inomhus på sin tur.)

När ni kommit ut ger du en kort introduktion där du förklarar att de nu ska få ta en närmare titt på fordonet, ta reda på var sikten är som sämst och öva på att söka ögonkontakt med föraren. Prata om fordonet kort och be en grupp om sex att ställa sig i kö bredvid förardörren. Den andra gruppen om sex får följa med dig på en promenad runt fordonet.

Inne i hytten

Låt två barn åt gången gå in i fordonet. När de satt sig bakom ratten beskriver hyttinstruktören helt kort de olika reglagen och säger åt barnen att titta efter sina vänner i fönstren och speglarna. Peka ut konerna och förklara i vilka områden sikten är begränsad. När gruppen som stannade kvar utanför har promenerat runt fordonet är det dags för barnen där inne att kliva ur. Påminn dem om att de ska klättra baklänges. Sedan är det dags för nästa två barn på tur.

Utanför fordonet

Gruppen ska gå ett varv runt fordonet för varje "par" som är inne i hytten (det vill säga totalt tre rundor). Fråga flera gånger under tiden som de går om de kan se sina vänner inne i fordonet, och påminn dem om att söka ögonkontakt genom fönstren och i speglarna. Be dem vinka när de ser sina vänner.

Gör följande stopp runt fordonet:

- Framför fordonet
- Vid plastkonerna
- Vid bakhjulen
- Bakom fordonet

Försäkra dig om att barnen vet var de farliga ställena är (platser som föraren har svårt att se) och poängtera att man aldrig bör stå där eftersom föraren har svårt att se personer som befinner sig där.

Efter tre varv runt fordonet byter gruppen plats med den grupp som har varit inne i fordonet, och proceduren upprepas.

Aktiviteten bör inte ta mer än 30 minuter.

Körkort (diplom)

För att lyfta fram det viktigaste budskapet för barnen kan du, vid utbildningsaktivitetens slut, ge dem ett "körkort". På den ena sidan av körkortet står de tre magiska orden Stanna, Titta, Vinka, och på den andra sidan kan barnen klistra fast ett fotografi eller rita en bild av sig själva samt fylla i personuppgifter (namn, efternamn, födelsedatum, utfärdandedatum och underskrift). Du måste skriva ut körkortet innan aktiviteten. Bildmaterial finns för nedladdning i filen "körkort.pdf".

I SAMARBETE MED

FÖRBEREDELSE

Förberedelser är nyckeln till en lyckad aktivitet. Nedan sammanfattas de åtgärder som behöver genomföras före "Stanna, Titta, Vinka"-aktiviteten i en checklista. Komplettera med saker som är relevanta för din situation.

- Den interaktiva berättelsen tar ungefär 30 minuter, och utomhusaktiviteten tar sammanlagt en timme för två grupper med vardera 12 barn.
 - Gå igenom den interaktiva berättelsen (PowerPoint-bilder och manus) så att du känner dig bekväm med innehållet. Anpassa vid behov manuset efter målgruppen.
 - Planera vilka trafiksituationer du vill illustrera på vägmattan om en sådan används. I det här dokumentet finns exempel på situationer som kan diskuteras (se "Trafiksituationer som kan visas på vägmattan").
 - Undersök om du kan få tag på en lastbil, buss eller stor bil till besöket. Planera utomhusövningen och gå igenom instruktionerna tillsammans med en instruktörskollega.
- Kontrollera att du har den utrustning som behövs för att visa PowerPoint-presentationen:
 - Dator
 - Projektor
 - Projektorduk
 - Ljudsystem
 - Skaffa fram det material som du vill använda för aktiviteten:
 - Skriv ut körkortet.
 - Skriv ut/utarbete vägmattan.
 - Skaffa leksakslastbil, figurer, cyklar och bil för demonstrationen på vägmattan.

Lycka till önskar Volvo och Trafikkalendern!

I SAMARBETE MED

